

Atjaunojamo energoresursu kopiena Direktīvas 2018/2001/ES definīcijā.

Ivars Kudreņickis, Fizikālās enerģētikas institūts
COME RES projekta uzsākšanas sanāksme
2021.gada 27.janvāris, tiešsaiste

COME
RES

Advancing Renewable
Energy Communities

Projekta fokuss

- **Elektroenerģijas** ražošana no atjaunojamiem resursiem
- **Atjaunojamās enerģijas kopienas**, ar skatu arī uz iedzīvotāju sadarbību daudzdzīvokļu ēkas līmenī
- Atsevišķas ‘tēzes/secinājumi’ attiecībā uz iedzīvotāju energokopienām

Kāpēc enerģijas kopienas ir svarīgas ?

Maza mēroga iekārtas ir gan ieguldījums atjaunojamo resursu izmantošanā, gan sabiedrības atbalsta veidošanā.

Decentralizētā enerģijas ražošana kļūst arvien nozīmīgāka un tai ir virkne nozīmīgu priekšrocību (kā vietējās energoapgādes drošība, enerģijas zudumu saistītu ar pārvadi samazinājums u.c.). Labi pārdomāti decentralizētās ražošanas risinājumi dod iespēju samazināt galapatērētāja izmaksas.

Teritorijas iedzīvotāju un citu pušu kopēja sadarbība atjaunojamās enerģijas kopienā ir/var būt instruments teritorijas attīstības veidošanai. Atjaunojamās enerģijas kopienas ar zemākiem piegādes tarifiem var arī palielināt energoefektivitāti māsaimniecības līmenī un palīdzēt cīnīties pret enerģētisko nabadzību.

Kāpēc enerģijas kopienas ir svarīgas

Kopienu enerģija ir cieši saistīta ar “**enerģijas demokrātijas**” konceptu

Vietējās sabiedrības iesaistīšanās atjaunojamās enerģijas projektos ar enerģijas kopienu starpniecību sniedz

- atjaunojamās enerģijas vērtības atzīšanu vietējā mērogā,
- papildu privātā kapitāla pieejamību,
- lielāku izvēli patērētājiem,
- plašāku iedzīvotāju līdzdalību enerģētikas sektora pārkārtošanas procesos
- iespēju piedalīties kopienās dažāda ienākuma līmeņa māsaimniecībām

Esošā ES ‘pioniervalstu’ prakse ir jau parādījusi, ka sekmīgi realizētas iniciatīvas ir devušas vietējām teritorijām labumus ekonomikas, sociālajā un vides jomā

Kopienu enerģijas nozīmes vērtējums ES enerģijas pārejas procesā: optimistiskais scenārijs

Tehnoloģiju progress ir padarījis konkrētus tehnoloģiskos risinājumus, tajā skaitā, elektrības (paš)ražošanu salīdzinoši ērti pieejamus gala patērētājam,

2050.gadā enerģijas kopienās varētu piedalīties puse no visiem ES iedzīvotājiem, un tas varētu nodrošināt līdz 37% elektrības pieprasījuma (vēl 8% nodrošinātu iedzīvotāju mājsaimniecību individuālā pašražošana)

Avoti:
CE Delft, 2016,
European Commission 2016, p.79
Institut dezentrale Energietechnologien, Kassel, 2016

Direktīva 2018/2001/ES par no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas veicināšanu

Direktīvas Mērķis (viens no): sabiedrības iesaistes veicināšana

- no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas pašpatērētāji, kas rīkojas kopīgi (21.pants)
- atjaunojamās enerģijas kopiena (22.pants).

No atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas pašpatērētāji, kas rīkojas kopīgi

Galalietotāji, kuri

- rīkojas kopīgi vienā ēkā vai daudzdzīvokļu namā
- ražo atjaunojamo elektroenerģiju pašu patēriņam,
- var uzkrāt vai pārdot pašražotās atjaunojamās elektroenerģijas pārprodukciju, *(bet šī darbība nav primārā saimnieciskā darbība)*
- 'nedrīkst tikt piemērotas diskriminējošas vai nesamērīgas procedūras, maksas un nodevas

Atjaunojamās enerģijas kopiena

- juridiska persona: atvērta, brīvprātīga dalība, autonoma
- **galvenais mērķis ir kopēju vides, ekonomisko vai sociālo ieguvumu nodrošināšana** saviem kapitāldaļu turētājiem vai dalībniekiem vai vietējām teritorijām, kurās tā darbojas, bet ne finansiāla peļņa (*rather than financial profits*)
- **plašs iespējamo dalībnieku loks** (izņemot lielos uzņēmumus un valsts iestādes)
- faktiski **kontrolē tie dalībnieki, kas atrodas kopienai piederošo (vai attīstāmo) projektu tuvumā**
- līdzdalībai ir jābūt pieejamai visiem patērētājiem, tostarp patērētājiem mazturīgās vai neaizsargātās māsaimniecībās
- Valstij jāveido labvēlīgs regulējums un procedūras, kuras sekmē šo kopienu izveidi.
- Ir jānodrošina **kopienu darbības dzīvotspējīgs modelis** (atbalsta shēmās jāņem vērā šo kopienu specifika, nediskriminējoša attieksme piekļuvei enerģijas tirgiem, u.c).

Direktīva 2019/944/ES par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu

Direktīvas Mērķis (viens no): sabiedrības iesaistes veicināšana

- aktīvie lietotāji (15.pants)
- iedzīvotāju energokopiena (16.pants).

Ja runā par elektrību, tad:

atjaunojamās enerģijas kopiena ir arī iedzīvotāju energokopiena, bet kura izpilda stingrākas prasības

Kritērijs	AER kopiena, 2018/2001/ES	Iedzīvotāju energokopiena, 2019/944/ES
Līdzdalība	Atvērta un brīvprātīga, autonoma	Brīvprātīga un atklāta
Dalībnieki	fiziskas personas, MVU, vietējās iestādes (tostarp pašvaldības)	Teorētiski – visas puses
Kontrole	Tie biedri un daļu turētāji, kas atrodas tādu AER projektu tuvumā, kuri pieder kopienai un kurus tā attīsta	fiziskas personas, vietējās iestādes (tostarp pašvaldības) mazie uzņēmumi
Atvērtība pārrobežu dalībai	Dalībvalsts to var paredzēt	Dalībvalsts to var paredzēt
Energijas veidi	attiecas uz visiem enerģijas veidiem	Tikai elektroenerģija
Darbības jomas	Energijas ražošana, patērēšana, uzkrāšana, pārdošana, koplietošana.	ražošana, sadale, piegāde, patēriņš, agregācija, kopīgošana (pārdošana) u.c.
Iespēja izmantot resursus	Tikai atjaunojamie	Gan atjaunojamie, gan fosilie

Esošais stāvoklis projekta partnervalstīs

- **Kopienu enerģijas tehnoloģijas**
- **Kopienu enerģijas juridiskās formas**

+++ nozīmīga pieredze

++ vidēja pieredze

+ selektīva pieredze, ir atsevišķi elementi

- nav

Kopienu enerģijas esošā pieredze: tehnoloģijas

		Flan- ders	DE	IT	LV	NL	NO	PL	PT	SP
1	Kopienu vējš	++	+++	+	-	+++	-	-	-	+
2	Kopienu saules PV	+++	+++	++	+	+++	-	+	+	+
3	Kopienu elektrības uzkrāšana	-	+	-	-	+	+	-	-	-
4	Integrēti risinājumi	-	+	++	-	+	+	+	-	-

Kopienu enerģijas esošā pieredze: juridiskās formas

		Flan ders	DE	IT	LV	NL	NO	PL	PT	SP
1	Kooperatīvi	++	+++	+	-	+++	-	+	+	++
2	Komandīt- sabiedrības, SIA		+++	++	-	+++	-	-	-	+
3	Vienošānās Civillikuma ietvarā	++	+++	+	-	-	-	+	-	-
4	Citas	+	+	+	+	-	-	-	-	-

PARTNERS

CONTACT

Name

Mail

Phone

FOLLOW

E info@come-res.eu

W www.come-res.eu

Twitter [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 953040. The sole responsibility for the content of this document lies with the COME RES project and does not necessarily reflect the opinion of the European Union.